

BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO

DOPRINOS KOMPANIJA ČLANICA FORUMA ZA
ODGOVORNO POSLOVANJE DRUŠTVU U 2014.
GODINI

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

Merenje korporativnih ulaganja u društveno odgovorne aktivnosti

...stvorena je prva metodologija za merenje uticaja ulaganja, koja se uspešno implementira već **tri godine...**

Vodeće kompanije u Srbiji svojom odgovornim odnosom prema lokalnoj zajednici, radnom okruženju, tržištu i životnoj sredini, a potom i odgovornim komuniciranjem, merenjem i izveštavanjem o svojim aktivnostima, unapređuju praksu društveno odgovornog poslovanja.

U okviru Foruma, 2012. godine, pokrenuto je godišnje istraživanje o ulaganjima članica u društveno odgovorne aktivnosti. Na ovaj način stvorena je prva metodologija za merenje uticaja ulaganja, koja se uspešno implementira već tri godine. Učešće kompanija u godišnjem istraživanju je dobrovoljno, a rezultati istraživanja komuniciraju se javno isključivo u zbirnom iznosu.

Metodologija se može prilagođavati tako da rezultati daju što precizniji opis tokova i trendova ulaganja. Novina u upitniku u odnosu na prethodne godine jeste praćenje brze reakcije kompanija nakon majskih poplava i njihove neposredne pomoći ugroženima.

Prikupljanje podataka je sprovedeno u periodu mart-april 2015. godine i odnosi se na podatke o ulaganjima u prethodnoj godini. Izradu analize za 2014. godinu, podržao je USAID.

U istraživanju za 2014. godinu učestvovalo je 15 od 26 kompanija članica Foruma za odgovorno poslovanje Srbije:

Šta sve možemo saznati iz Istraživanja?

PODRŠKA RAZVOJU LOKALNE ZAJEDNICE

Oblasti koje su podržavale kompanije u 2014. godini

Ciljne grupe na koje je usmerena podrška
Najčešće **partnere kompanija iz lokalne zajednice**

Vrednost **novčanih i nenovčana ulaganja**

Kako su kompanije doprinele rešavanju krize nakon majskih poplava

POBOLJŠANJE RADNOG OKRUŽENJA

Koliko kompanije ulažu u **razvoj zaposlenih**

Zastupljenost korporativnog volontiranja

Prakse zapošljavanja osoba sa invaliditetom

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Kako kompanije brinu o **zaštiti životne sredine**

Koliko je uloženo u projekte usmerene na zaštitu životne sredine

Koje količine otpada su **predate na reciklažu**

Da li kompanije računaju **karbonski otisak**

PODSTICANJE DOBRIH PRAKSI NA TRŽIŠTU

Da li kompanije posluju u skladu sa politikama

odgovornog oglašavanja i zelenih nabavki

Da li uključuju svoje **poslovne partnere** i na koje načine podstiču druge aktere na društveno odgovorno delovanje

U društveno odgovorne aktivnosti u 2014. godini uloženo je

1.241.004.139,81 RSD

Od toga su kompanije za pomoć ugroženima u
majskim poplavama izdvojile

430.054.761,48 RSD

51%

**Podrška lokalnoj zajednici
644.324.569,61 RSD**

32%

**Poboljšanje radnog okruženja
397.657.222,51 RSD**

17%

**Zaštita životne sredine
174.482.347,69 RSD**

FORUM ZA ODGOVORNO POSLOVANJE

Brojke i trendovi u davanjima kompanija zajednici

DAVANJA ZA SANACIJU ŠTETA OD POPLAVA OBELEŽILA SU 2014. GODINU – Nezapamćene poplave koje su pogodile Srbiju u maju prošle godine, pokazale su da je biznis spreman da se aktivno uključi i reaguje u vanrednim situacijama. Vlada Republike Srbije prikupila je 220,7 miliona evra bespovratnih sredstava za obnovu od različitih donatora, a EU kao najveći pojedinačni donator obezbedila je 60 miliona evra. Kompanije članice obuhvaćene upitnikom obezbedile su 2,6 miliona evra u novčanim i robnim donacijama za obnovu. Čak 67% od ukupnih davanja članica koja su u 2014. godini iznosila 644.324.569,61 RSD, odnosilo se na donacije u vezi sa poplavama. Ipak, trendovi pokazuju da korporativna filantropija sve više prerasta u strateški odnos sa zajednicom i zajedničko definisanje društvenih tema koje su istovremeno prioriteti i za kompaniju i za lokalnu zajednicu. Kada su u pitanju uobičajene okolnosti, prema ovom istraživanju, obrazovanje je oblast u koju ulaže najveći broj kompanija, potom slede zaštita životne sredine, promocija zdravih životnih stilova, kultura i umetnost, socijalna inkluzija itd.

UKLJUČIVANJE STEJKHOLDERA SVE ZASTUPLJENIJA PRAKSA – Slučaj davanja u vezi sa poplavama dodatno je stavio akcenat na uključivanje stejkholdera, putem šire društvene akcije u koju su kompanije uključile potrošače, poslovne partnere i zaposlene. U 2014. godini, značajna sredstva u iznosu od 112.840.800,00 RSD ili 17% ukupnih davanja, obezbeđena su upravo zahvaljujući dodatnom angažovanju i uključivanju stejkholdera. Dok je, na osnovu podataka iz prethodne dve godine, u proseku tek 7% davanja bilo obezbeđeno na ovaj način.

POTENCIJAL NENOVČANIH ULAGANJA – S obzirom na aktuelnu ekonomsku situaciju koja iziskuje racionalizaciju poslovanja, i činjenicu da su davanja lokalnoj zajednici u tesnoj vezi sa poslovnim rezultatima, budžeti za novčana davanja kompanija iz godine u godinu, u boljem slučaju, ostaju na istom nivou ili se, u velikom broju slučajeva, smanjuju. U takvoj situaciji, način za povećanje ukupnih ulaganja u zajednicu leži u nenovčanim ulaganjima proizvoda, usluga ili drugih resursa kojima kompanije raspolažu. Istraživanje pokazuje da vrednost in-kind donacija iz godine u godinu raste. One su u 2012. godini iznosile nešto više od 34 miliona dinara, u 2013. godini oko 38 miliona, a u 2014. godini, opet uzimajući u obzir specifične okolnosti davanja, čak 246 miliona dinara.

ZAPOSLENI KAO AMBASADORI VREDNOSTI – Pored robnih i novčanih donacija, jedan od navrednijih resursa koje kompanije mogu staviti na raspolaganje i uložiti u razvoj zajednice, su veštine i znanja njenih zaposlenih. Gotovo sve kompanije članice Foruma za odgovorno poslovanje sprovode neki oblik volonterskog angažovanja zaposlenih, pa je tako svaki peti zaposleni imao priliku da, uz podršku ili u organizaciji svoje kompanije, posveti svoje vreme i veštine društvenim ciljevima. U 2014. godini, zaposleni su uložili 25426 sati rada, od čega se veliki deo odnosi na angažovanje u olakšavanju posledica poplava. U 2013. godini, više od 4 i po hiljade zaposlenih učestvovalo je u 58 volonterskih projekata i posvetilo 11.110 sati rada lokalnoj zajednici.

KLJUČNA SU PARTNERSTVA – U 2014. godini, 15 lidera društveno odgovornog poslovanja saradivalo je sa preko 1000 organizacija. U prethodne tri godine, jedna društveno odgovorna kompanija je u proseku saradivala sa 50 partnera iz civilnog i javnog sektora i podržala preko 60 projekata. Među najčešćim partnerima su organizacije civilnog društva, dok nešto manje od 1/3 čine javne institucije i lokalne vlasti. Sve veći broj kompanija sklapa dugoročna partnerstva, a organizacije nisu samo korisnici programa, već i ravnopravni partneri sa ekspertizom i specifičnim znanjima pri implementaciji zajedničkih projekata.

PODRŠKA LOKALNOJ ZAJEDNICI

ČLANICE FORUMA ZA ODGOVORNO POSLOVANJE RAZVIJAJU PROGRAME KORPORATIVNE FILANTROPIJE DONIRAJUĆI NOVČANA SREDSTVA, PROIZVODE I USLUGE, VREME I VEŠTINE SVOJIH ZAPOSLENIH.

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

KORPORATIVNA FILANTROPIJA

predstavlja više od trenutne reakcije na potrebe zajednice - ona predstavlja strateško ulaganje u razvoj zajednice u kojoj kompanija posluje i zasniva se na određivanju oblasti podrške koje su istovremeno prioriteti i za lokalnu zajednicu, i za kompaniju.

Koje oblasti kompanije podržavaju?

2013

1. Obrazovanje / **94%**
2. Zaštita životne sredine / **76%**
3. Kultura i umetnost / **65%**
4. Humanitarna pomoć / **65%**
5. Sport* / **59%**
6. Inkluzija / **53%**
7. Zapošljivost / **53%**
8. Preduzetništvo / **53%**
9. Zdravi životni stilovi / **35%**
10. Aktivno starenje / **29%**
11. Ljudska prava / **12%**
12. Drugo, u tesnoj vezi sa osnovnim biznisom / **12%**

2014

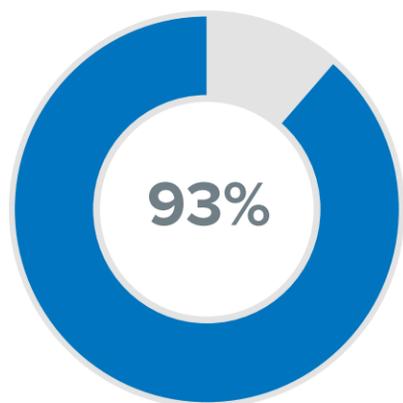
1. Humanitarna pomoć / **100%**
2. Obrazovanje / **87%**
3. Socijalna inkluzija / **80%**
4. Kultura i umetnost / **73%**
5. Zaštita životne sredine / **67%**
6. Zapošljivost / **67%**
7. Sport* / **67%**
8. Preduzetništvo / **47%**
9. Ljudska prava / **27%**
10. Zdravi životni stilovi / **27%**
11. Drugo, u tesnoj vezi sa osnovnim biznisom / **27%**
12. Aktivno starenje / **20%**

Sve kompanije u 2014. Izdvojile su sredstva za humanitarnu pomoć u vezi sa poplavama. Obrazovanje je oblast koju je i u 2013. godini, i u 2014. godini na različite načine podržavao najveći broj kompanija. Dok zaštita životne sredine i socijalna inkluzija zauzimaju takođe visoka mesta.

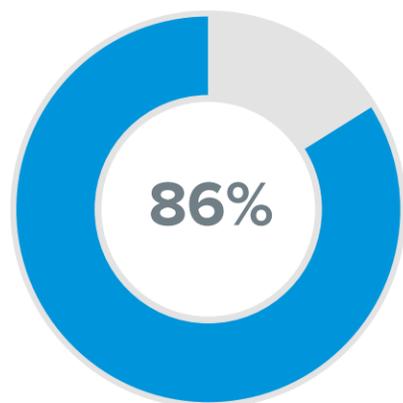
* amaterski, omladinski, školski i sport za osobe sa invaliditetom.

67% UKUPNIH DAVANJA U
2014. GODINI ODNOSILO SE
NA HUMANITARNU POMOĆ
U VEZI SA POPLAVAMA.

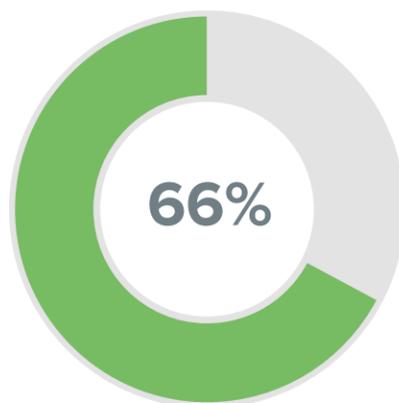
Koje ciljne grupe kompanije najčešće podržavaju?

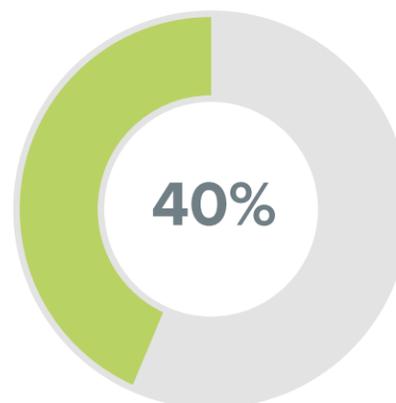
Deca
(do 18 godina)

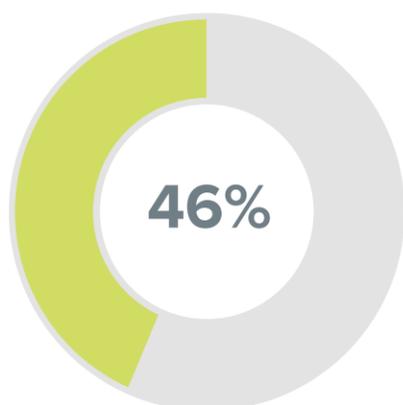
Mladi
(od 19 do
30 godina)

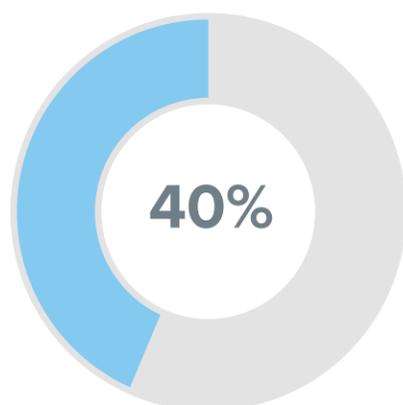
OSI

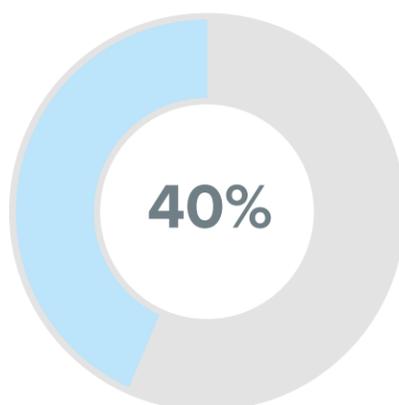
Žene

Stari

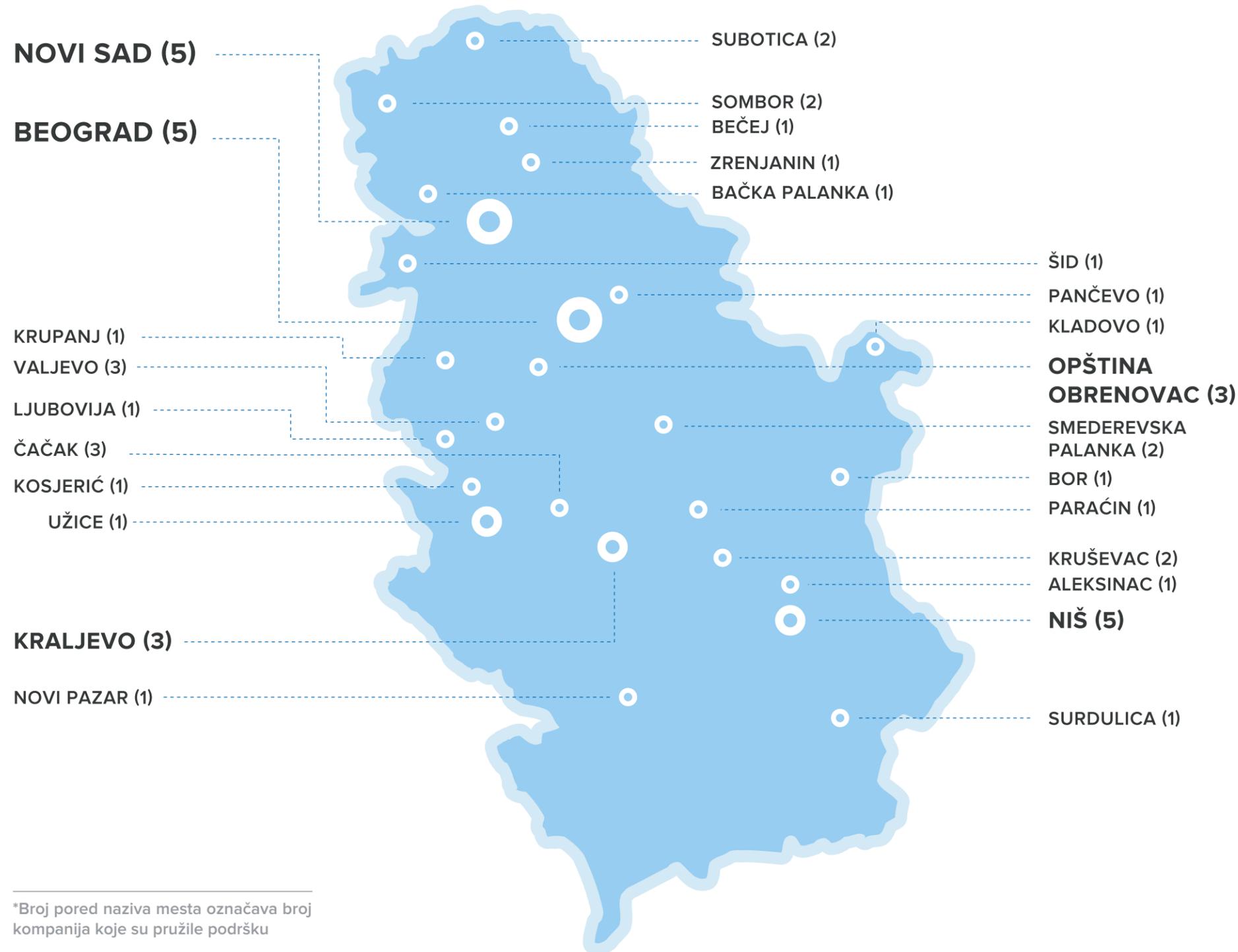
Romi

Drugo

Najveći broj kompanija je i u 2014. godini podršku usmeravao na decu do 18 godina kao ciljnu grupu, a potom i na mlade. Izbor ciljnih grupa u skladu je i sa oblastima koje su kompanije najviše podržavale, s tim što visok procenat čini i stanovništvo pogođeno poplavama.

Na koje lokalne zajednice je bila usmerena podrška?

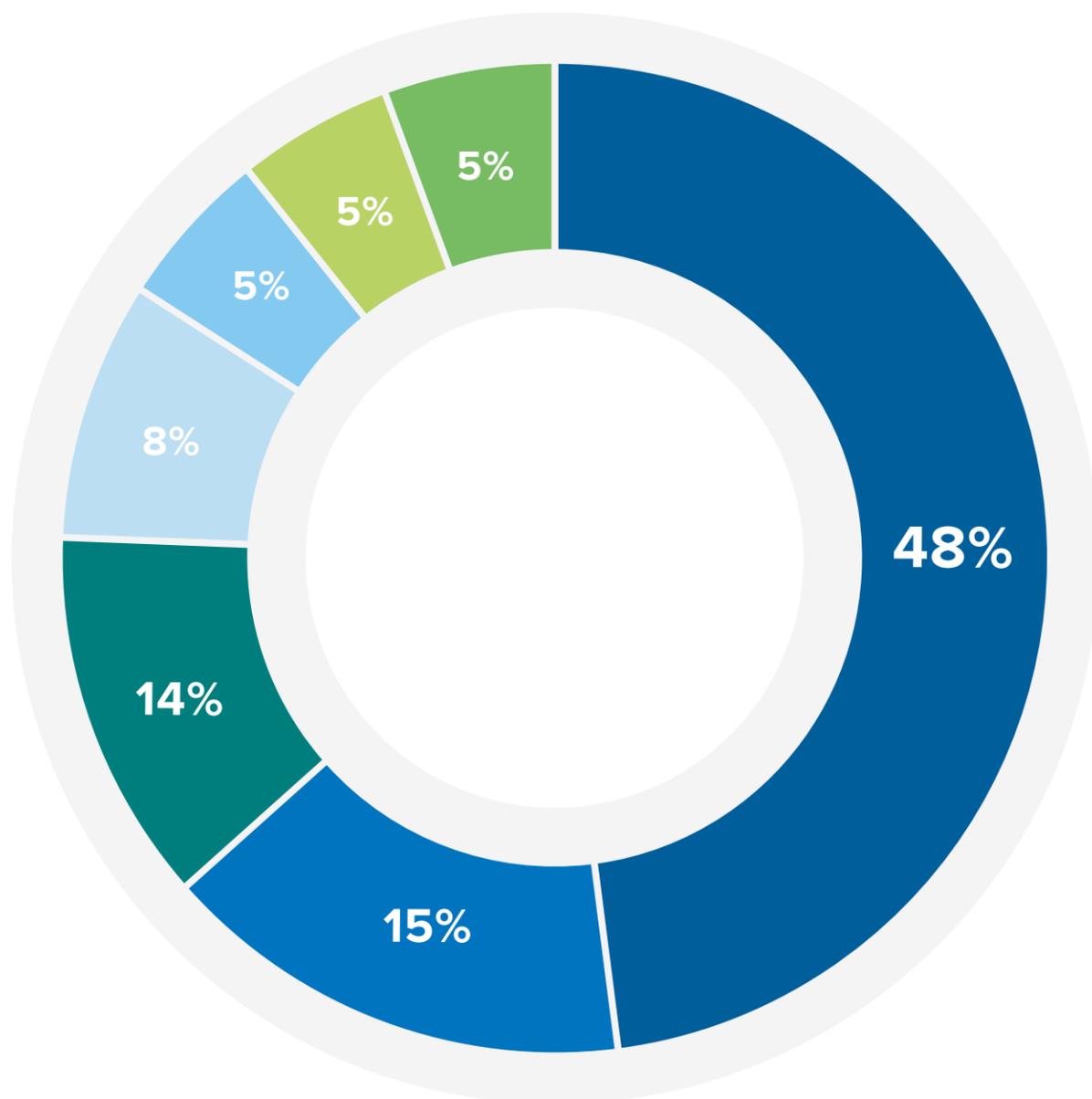

*Broj pored naziva mesta označava broj kompanija koje su pružile podršku

Kompanije su u 2014. godini podržale različite lokalne zajednice, a najveći broj projekata realizovan je u Beogradu, Novom sadu i Nišu, kao i u područjima zahvaćenim poplavama.

**U 2014. podržano je
1037 organizacija
i 633 projekta.**

Ko su strateški partneri kompanija u programima angažovanja u lokalnim zajednicama?

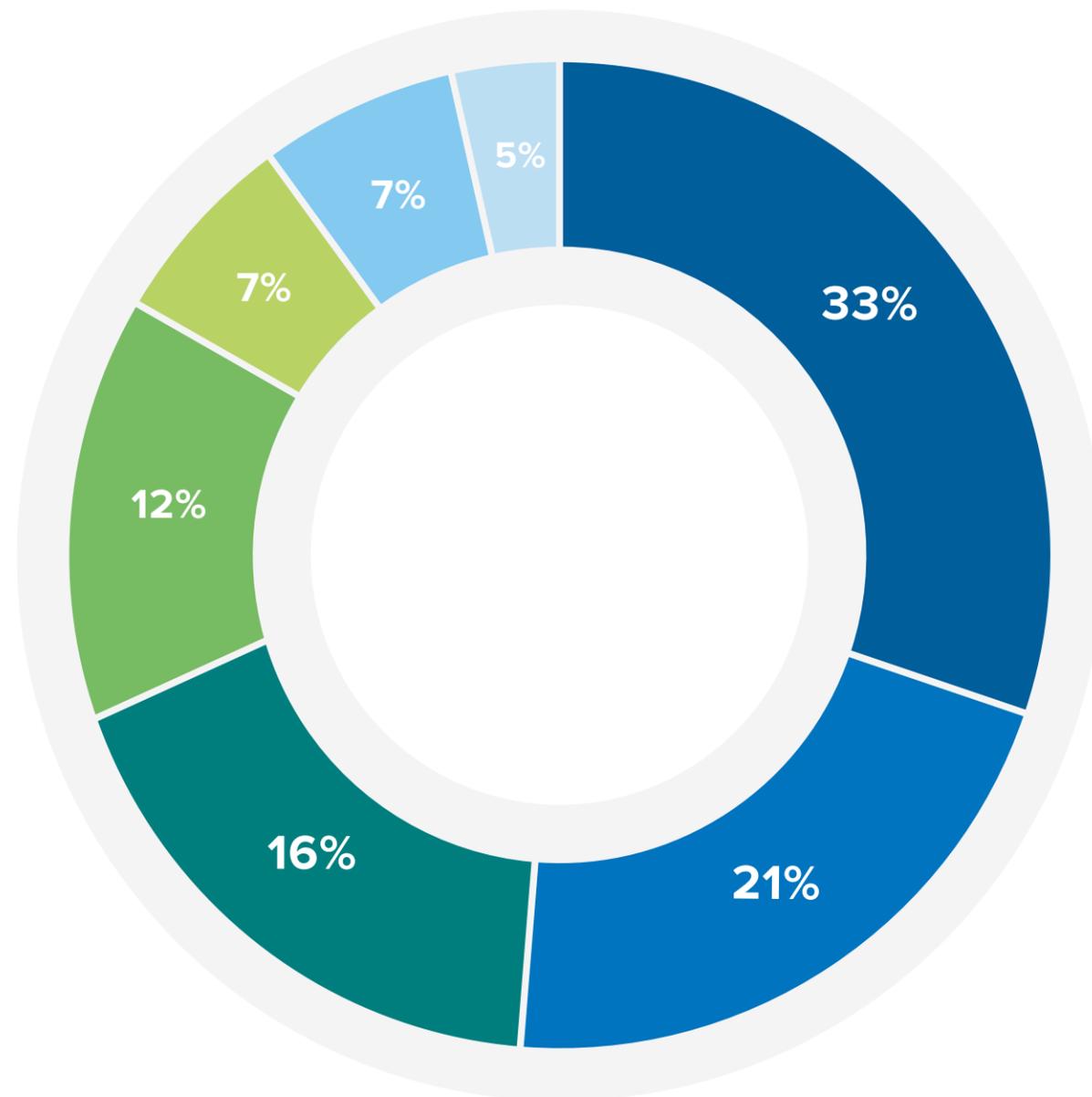

Organizacije civilnog društva najčešći su partneri kompanija pri realizaciji programa korporativne filantropije sa zastupljenošću od 48%. Fondacije predstavljaju sve značajnije partnere sa kojima kompanije realizuju programe podrške lokalnim zajednicama, i takođe beleže i najveći skok u zastupljenosti u partnerstvima u odnosu na prethodnu godinu. Sa 70% partnera iz 2014. godine, kompanije su nastavile saradnju od prethodnih godina.

- 48% organizacije civilnog društva
- 15% državne institucije
- 14% fondacije
- 5% lokalne uprave
- 5% poslovni sektor
- 5% mediji
- 8% drugo

Najčešća je saradnja sa organizacijama civilnog društva. Raste značaj i uloga fondacija.

Koji su najčešći vidovi saradnje sa strateškim partnerima iz lokalne zajednice?

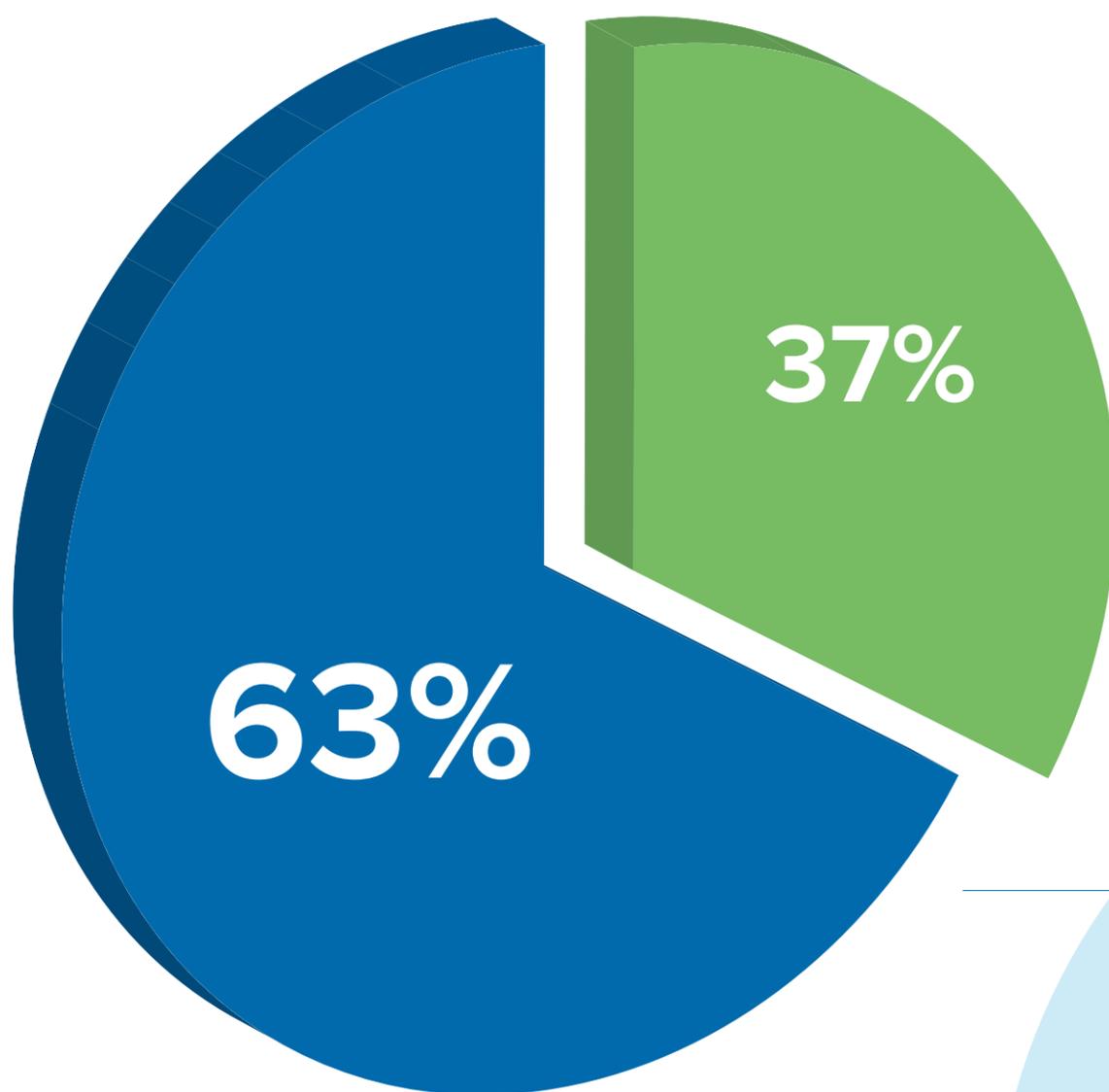
S obzirom na specifičnost davanja u 2014. godini, najčešći vid saradnje bila je direktna podrška sa 33%, dok su zajednički projekti bili zastupljeni sa 16%.

- 33% Direktna podrška
- 21% Nije navedeno
- 16% Zajednički projekat
- 12% Razvoj i promocija teme
- 7% Saradnja na programima volontiranja
- 7% Zajednička kampanja
- 5% Implementacija projekta kompanije

NAJČEŠĆI VIDOVI
SARADNJE SU
ZAJEDNIČKI PROJEKTI
I DIREKTNA PODRŠKA.

Koliko je iznosila ukupna podrška zajednici?

Ukupna podrška razvoju lokalnih zajednica iznosi **644.324.569,61 RSD**. U strukturi ukupnog doprinosa zajednici 67% se odnosi na davanja u vezi sa poplavama, a 33% na redovne programe.

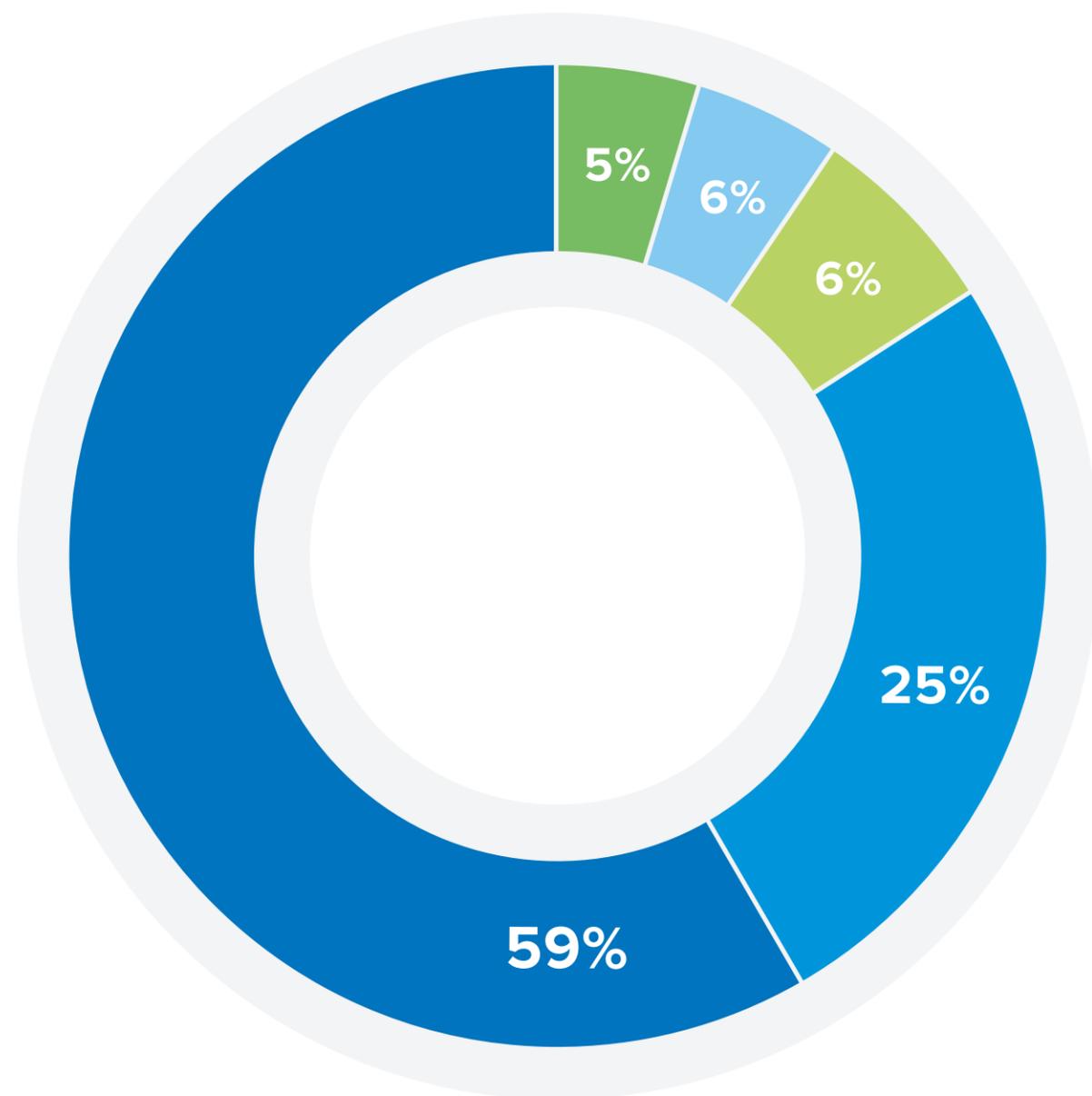
Nenovčana podrška 37%

- donacije proizvoda/usluga kompanije
- donacije opreme
- donacije medijskog prostora

Novčana podrška 63%

- programi korporativne filantropije
- donacije iz budžeta i sakupljena sredstva od zaposlenih i eksternih izvora
- institucionalna podrška organizacijama i udruženjima sa izraženim socijalnim ciljevima
- cause-related marketinške kampanje

Vrednost novčane podrške

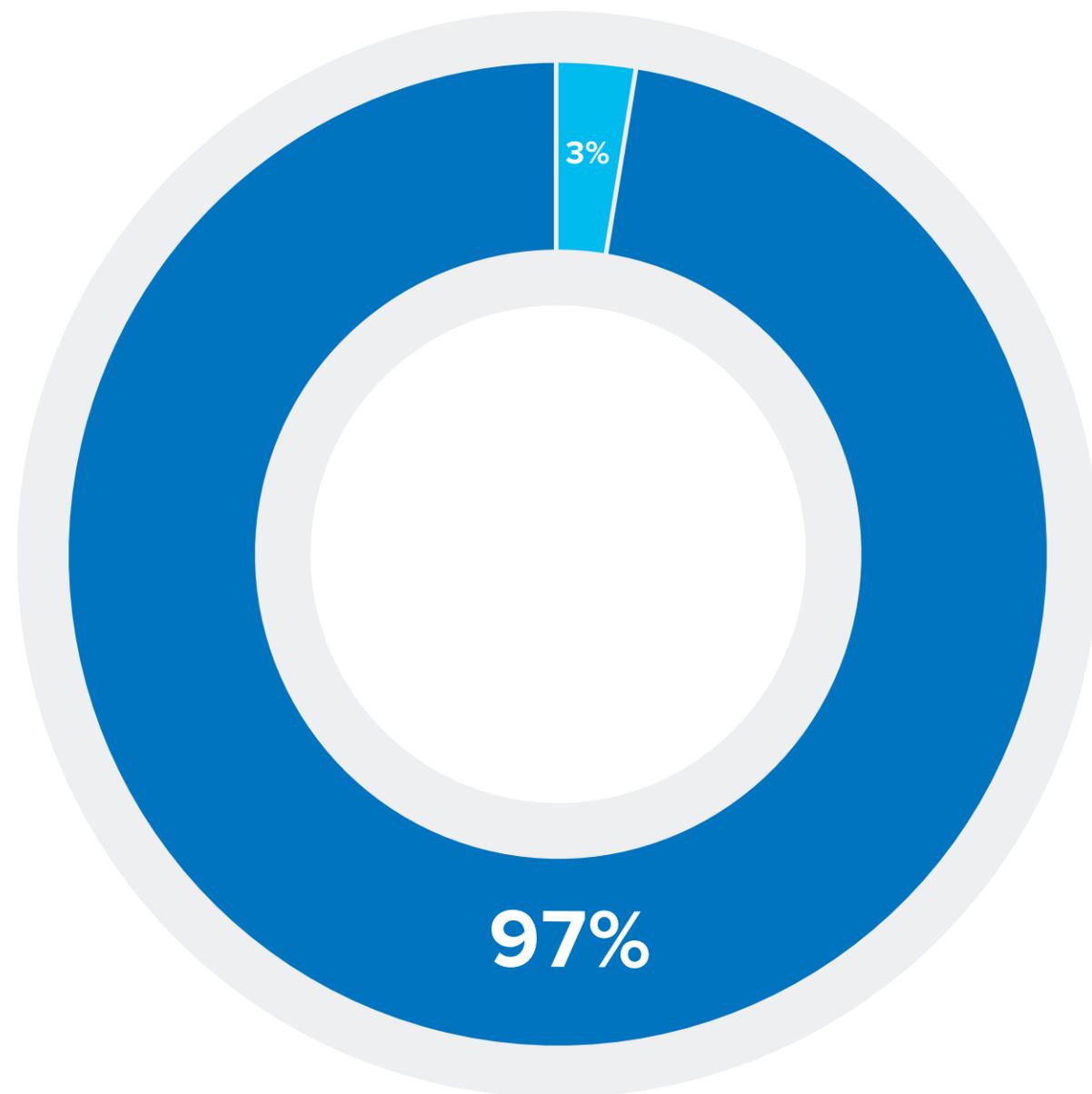

Vrsta novčanih davanja	Iznos u dinarima
Sredstva izdvojena za programe korporativne filantropije iz budžeta kompanije	246.890.142,43
Sredstva sakupljena iz drugih izvora zahvaljujući aktivnostima kompanije*	103.071.630,00
Institucionalna podrška organizacijama iz lokalne zajednice kroz članarine	20.282.171,00
Organizacioni troškovi sprovođenja filantropskih aktivnosti	25.698.000,00
Sredstva sakupljena kroz cause-related marketinške kampanje	24.540.000,00
Ukupno:	395.941.943,43

*Pored izdvajanja iz budžeta kompanije koja su najzastupljenija, kompanije su svojim angažovanjem podstakle i uključile potrošače ili poslovne partnere u sakupljanje dodatnih sredstava za konkretne društvene ciljeve.

- Programi korporativne filantropije 59%
- Dodatna sakupljena sredstva 25%
- Članarine 5%
- Organizacioni troškovi 6%
- Cause-related kampanje 6%

Vrednost nenovčane podrške

Vrsta nenovčanih ulaganja	Iznos u dinarima
Donacije proizvoda/usluga	239.766.089,18
Donacija opreme	6.937.787,00
Ustupanje medijskog prostora	77.500,00
Ustupanje prostorija	1.601.250,00
UKUPNA NENOVČANA ULAGANJA:	248.382.626,18

Kompanije članice Foruma za odgovorno poslovanje na različite načine podržavaju lokalnu zajednicu koristeći svoje resurse – proizvode, opremu, prostorije i medijske termine, ili pružajući usluge iz oblasti svoje ekspertize. To je naročito došlo do izražaja prilikom reakcije na poplave, u trenucima kada su donacije proizvoda bile najneophodnije, a od ukupne vrednosti doniranih proizvoda, gotovo 90% odnosilo se na donacije u vezi sa poplavama.

- Donacije proizvoda i usluga 96%
- Donacije opreme 3%

RASTE ZNAČAJ UKLJUČIVANJA
POTROŠAČA I POSLOVNIH
PARTNERA U INICIJATIVE
PODRŠKE LOKALNOJ
ZAJEDNICI.

UKLJUČIVANJE ZAPOSLENIH

u programe korporativne filantropije u direktnoj je vezi sa građenjem kulture društveno odgovornog poslovanja. Angažovani zaposleni direktno doprinose stvaranju i negovanju korporativnih vrednosti koje donose korist i kompaniji, i zajednici.

Koliko su zaposleni doprineli programima korporativne filantropije?

8.534.010,84 RSD

iznose donacije zaposlenih

3153 zaposlenih

bilo je uključeno u neku vrstu volonterskih aktivnosti

25426h ili 3178,25 dana

rada posvetili su zaposleni društvenim ciljevima

8.873.674,00 RSD

iznosila bi monetarna vrednost volonterskog rada ukoliko bi bio računat na osnovu prosečne zarade u 2014. godini*

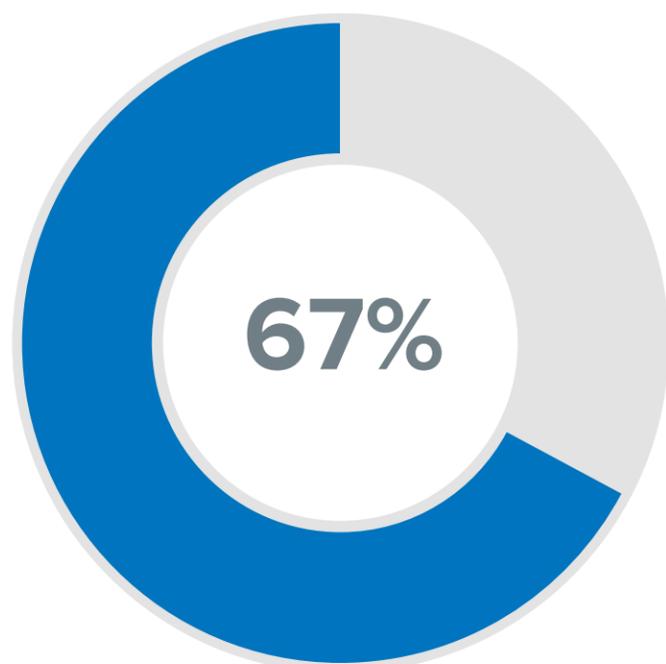
*Izračunato na osnovu prosečne godišnje zarade po zaposlenom u Republici Srbiji koja je isplaćena u 2014. godini, i iznosi 61.426,00 dinara mesečno, odnosno 349,00 dinara po satu.

KORPORATIVNO VOLONTIRANJE

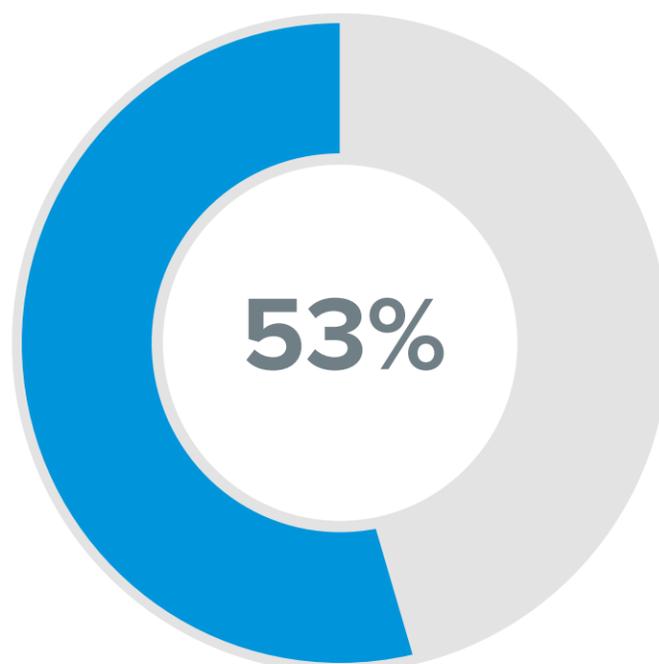
se zasniva na planiranim i koordinisanim nastojanjima kompanije da svojim zaposlenima omogući da se uključe u aktivnosti koje doprinose ostvarivanju širih društvenih ciljeva, pod pokroviteljstvom ili u organizaciji kompanije.

Zastupljenost korporativnog volontiranja

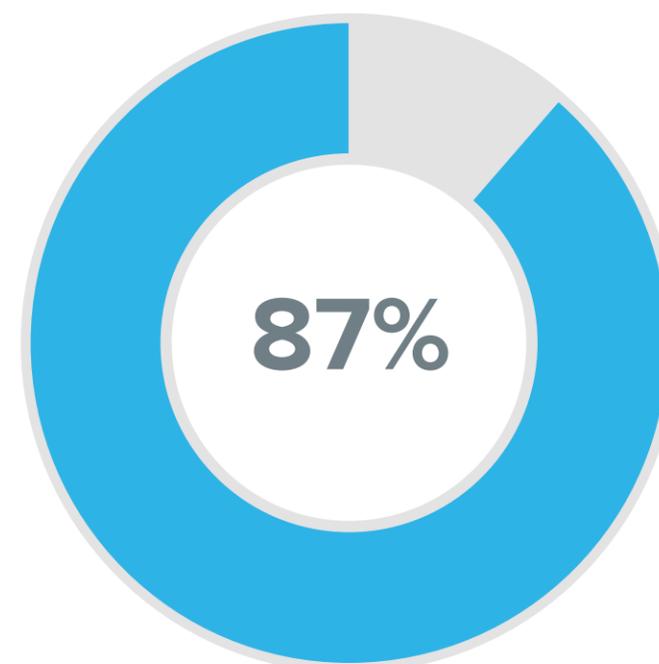
Kompanije su realizovale ukupno 41 volonterski projekat u svojoj organizaciji.

67% kompanija ima program korporativnog volontiranja

53% kompanija ima politiku kojom reguliše ovu oblast

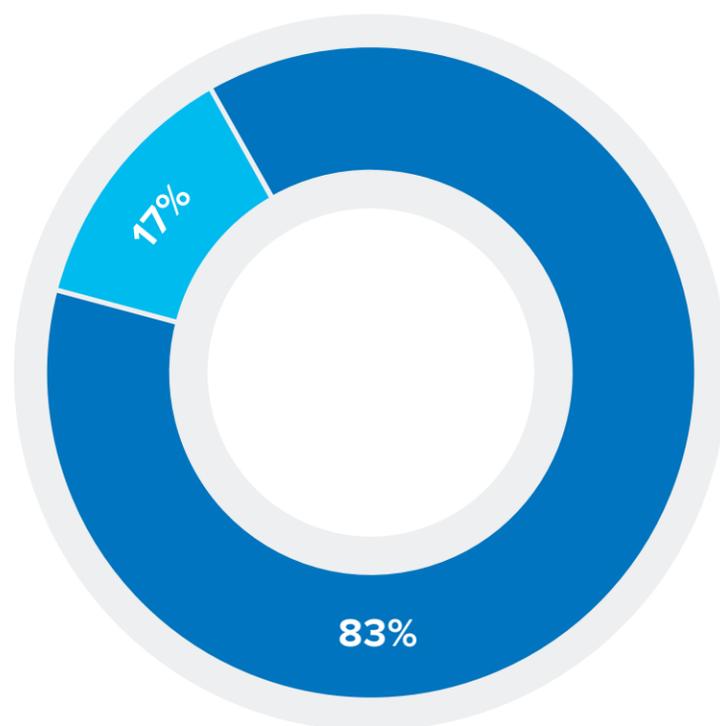

u 87% kompanija najviši menadžment volontira

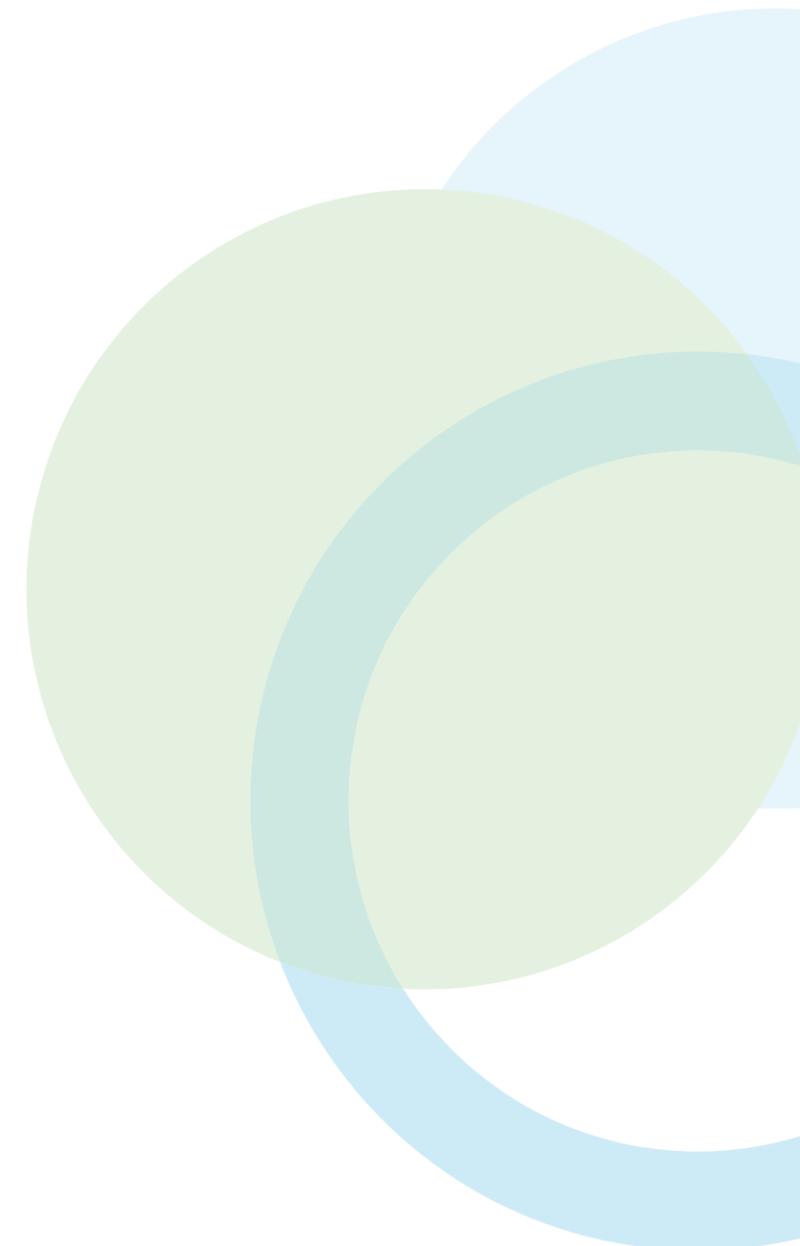
Zastupljenost korporativnog volontiranja

Tipovi volontiranja po zastupljenosti u kompanijama

Prema internim pravilima, korporativno volontiranje se odvija tokom

- Samo tokom radnog vremena 17%
- I tokom radnog, i van radnog vremena 83%
- Samo van radnog vremena 0%

RADNO OKRUŽENJE

KOMPANIJE ČLANICE FORUMA ZA ODGOVORNO POSLOVANJE ULAŽU U RAZVOJ SVOJIH ZAPOSLENIH OBEZBEĐIVANJEM OBUKA, TRENINGA I FINANSIRANJEM DODATNOG FORMALNOG OBRAZOVANJA. KOMPANIJE TAKOĐE ULAŽU U POBOLJŠANJE USLOVA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU.

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

23.508 zaposlenih

1.264 studenata i učenika na praksi

83.800.811 RSD uloženo

u poboljšanje uslova i bezbednosti na radu iznad zakonske obaveze

94% kompanija ima etički kodeks

88% anti-korupcijsku politiku

Koliko su kompanije uložile u razvoj zaposlenih i poboljšanje uslova rada?

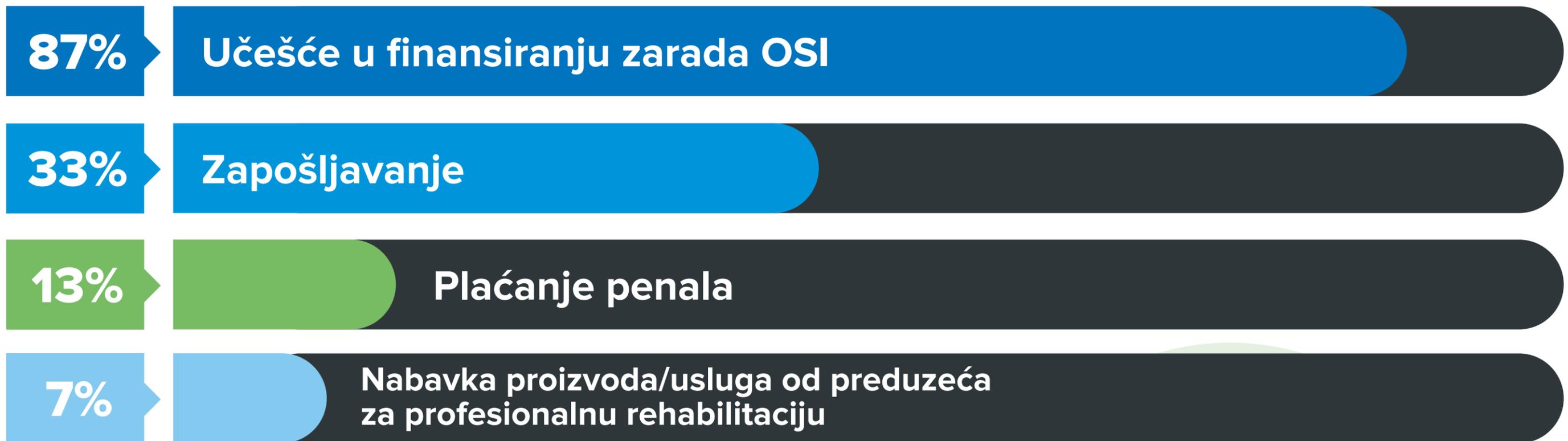
Kompanije članice su u 2014. godini uložile ukupno **397.657.222,51** dinara u usavršavanje zaposlenih i poboljšanje uslova bezbednosti i zdravlja na radu.

Vrsta ulaganja	Iznos u dinarima
Ulaganja u usavršavanje i edukaciju zaposlenih	313.856.411,51
Investicije u poboljšanje zdravlja i bezbednosti na radu iznad zakonske obaveze	83.800.811,00
Ukupno:	397.657.222,51

Zapošljavanje osoba sa invaliditetom

Izabran način odgovora na zakonsku obavezu zapošljavanja OSI:

U kompanijama članicama zaposleno je 192 osobe sa invaliditetom što je manje od propisanog broja zakonom koji iznosi 457 za obuhvaćene kompanije. Kompanije pored zapošljavanja u najvećoj meri biraju učešće u finansiranju zarada osoba sa invaliditetom kao odgovor na zakonsku obavezu. Par kompanija je u 2014. imalo obuke zaposlenih za rad sa OSI.

ULAGANJE U ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

PORED ULAGANJA U UNAPREĐENJE TEHNOLOŠKIH I ORGANIZACIONIH PROCESA U VEZI SA UTICAJIMA NA ŽIVOTNU SREDINU, KOMPANIJE SU SPROVODILE I PROJEKTE USMERENE NA PODIZANJE SVESTI I UNAPREĐENJE NAVIKA ZAPOSLENIH I DRUGIH CILJNIH GRUPA U VEZI SA OVOM TEMOM.

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

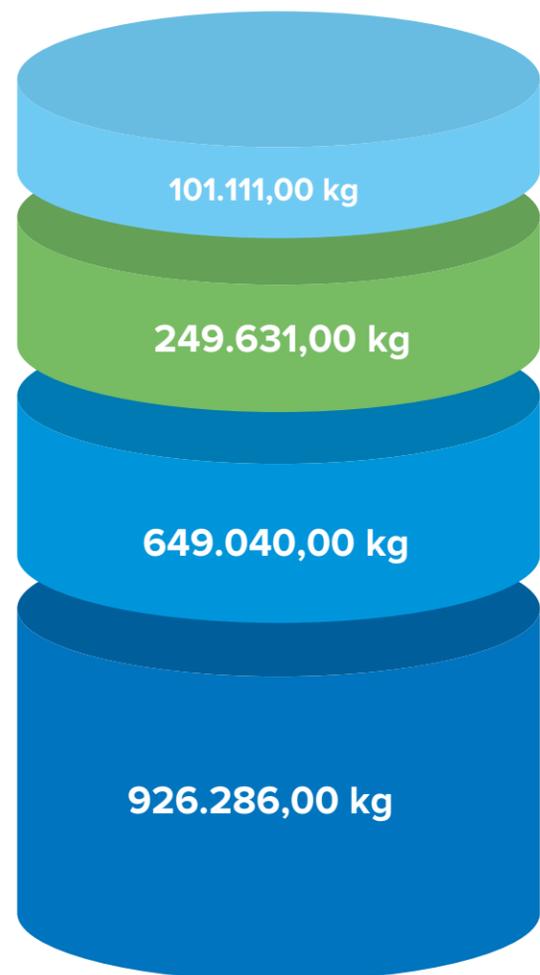
U PROJEKTE USMEREENE
NA ZAŠTITU ŽIVOTNE
SREDINE INVESTIRANO
JE **174.482.347,69** RSD

UKLJUČIVANJE PRINCIPA EKOLOŠKE ODRŽIVOSTI

u redovno poslovanje kompanija, pored toga što dovodi do očuvanja prirodnih resursa, često i za kompanije predstavlja isplativije rešenje na dug rok.

Predato na reciklažu

2.883.701 kg različitih vrsta otpada

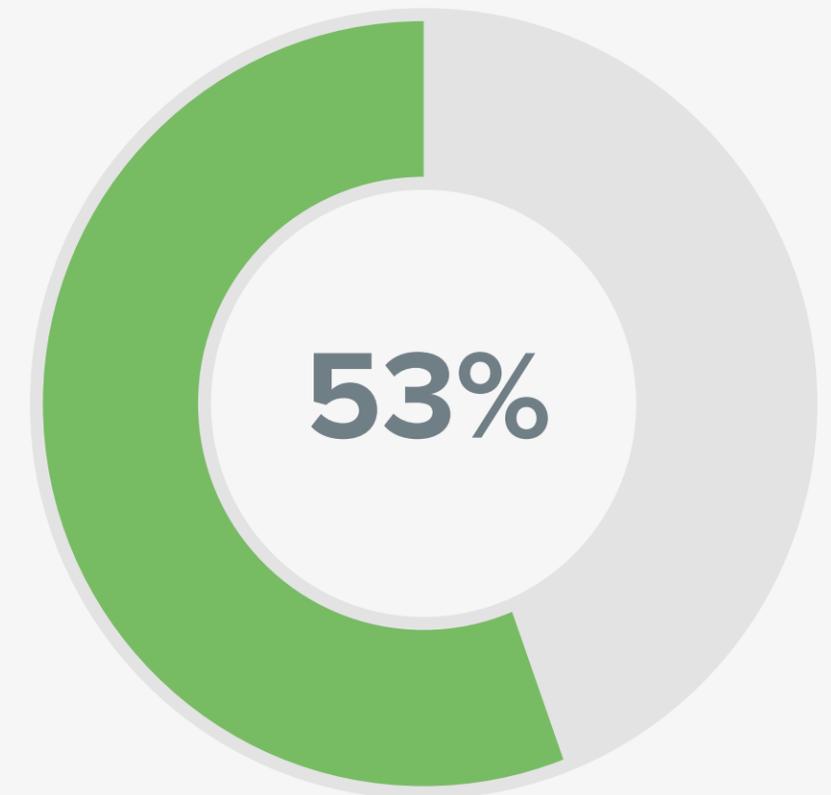

101.111,00 kg
električnog otpada

249.631,00 kg
elektronskog otpada

649.040,00 kg
PET ambalaže

926.286,00 kg
papira

53% kompanija računa karbonski otisak. Ukupan karbonski otisak za 2014. godinu, u ovih 8 kompanija iznosio je 346.019,20 tCO²/god.

PODSTICANJE DOBRE PRAKSE

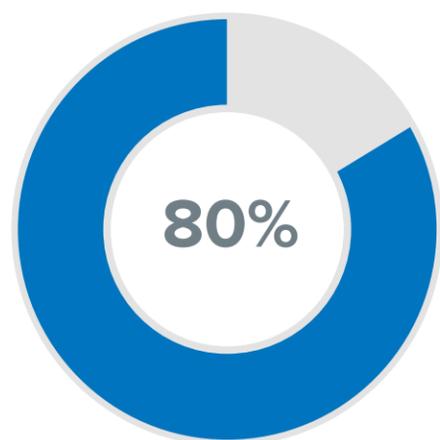
KAO LIDERI DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA
KOMPANIJE ČLANICE FORUMA IMAJU I OBAVEZU DA U
SARADNJI SA DRUGIM AKTERIMA PROMOVIŠU PRINCIPE
KOJI DOPRINOSU BOLJITKU DRUŠTVA U CELINI.

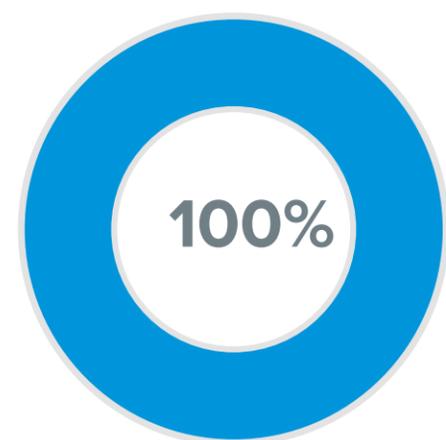
FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

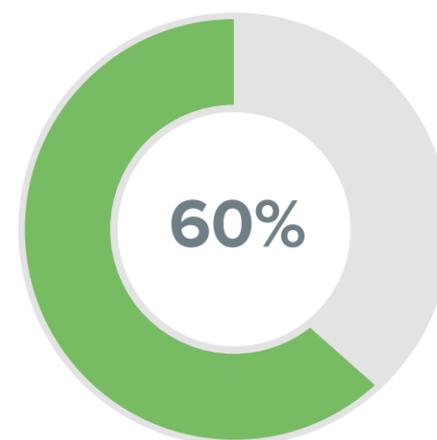
Kako kompanije podstiču dobre prakse društvene odgovornosti na tržištu?

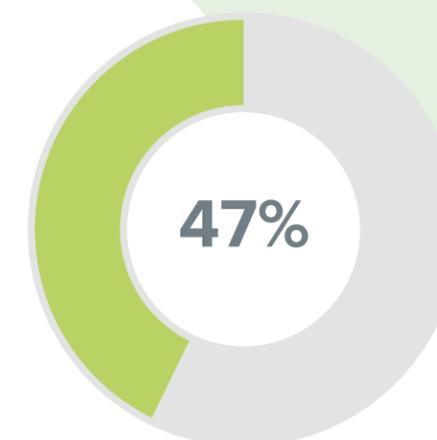
80% je usvojilo i posluje u skladu sa politikom odgovornog oglašavanja

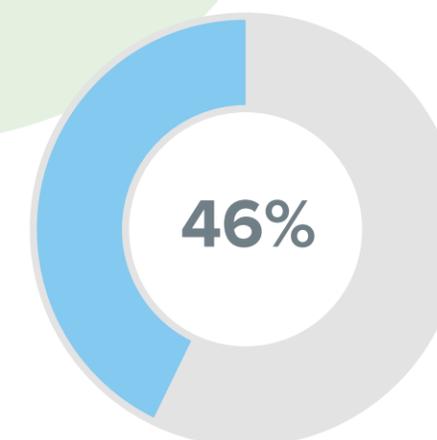
100% kompanija se pri ugovaranju sponzorstava, pored poslovnih interesa rukovodi i kriterijumima opšte društvene koristi

60% uključuje poslovne partnere u svoje društveno odgovorne aktivnosti

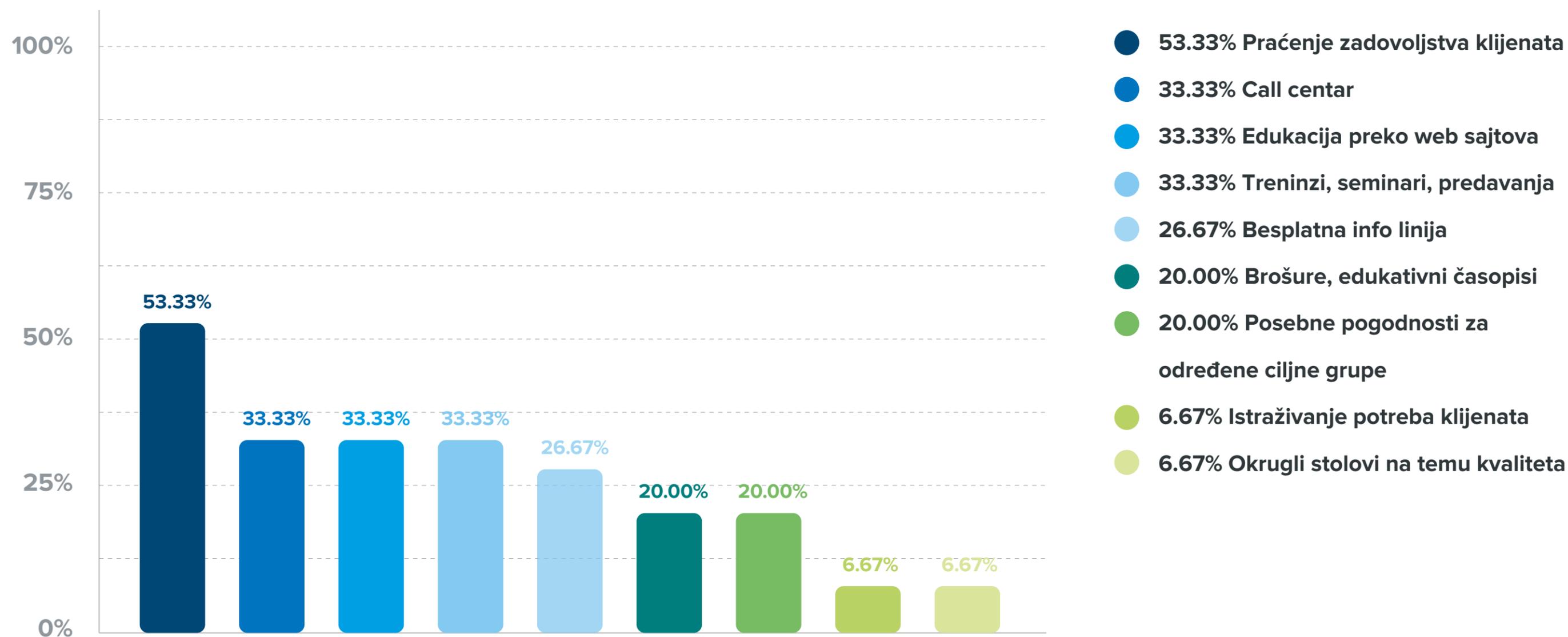
47% kupuje proizvode od socijalnih preduzeća

46% primenjuje principe zelenih nabavki uvek kada je to moguće

7 kompanija imalo je cause related marketinške kampanje u kojima je sakupljeno 24.540.000,00 RSD

Zastupljenost dobrih praksi u odnosima sa potrošačima/klijentima

Pregled ključnih rezultata u 2012., 2013. i 2014.*

	2012.	2013.	2014.
Ukupno za društveno odgovorno poslovanje	1.187.252.479,05 RSD	1.445.567.133,58 RSD	1.241.004.139,81 RSD
Podržanih projekata	1000	1262	1037
Podržanih organizacija	855	1357	633
Novčanih donacija iz budžeta kompanije	330.784.355,00 RSD	303.975.306,45 RSD	246.890.142,43 RSD
Sakupljeno uključivanjem eksternih stejkholdera	5.872.117,00 RSD	28.256.250,00 RSD	103.071.630,00 RSD
Donacije zaposlenih	1.842.252,00 RSD	2.520.937,00 RSD	8.534.010,84 RSD
Sponzorstva događaja koji nemaju komercijalni karakter, a tiču se neke društvene teme**	62.880.471,00 RSD	/	/
Sredstva sakupljena kroz cause-related kampanje	/	34.590.000,00 RSD	24.540.000,00 RSD
Vrednost in kind donacija	34.274.681,00 RSD	37.903.079,05 RS	248.382.626,18 RS
Broj volontera i volonterskih sat	4747; 11110	4155; 9900	3153; 25426
Sredstva za usavršavanje zaposlenih	411.357.934,00 RSD	344.105.810,35 RSD	313.856.411,51 RSD
Investicije u projekte zaštite životne sredine	60.881.464,45 RSD	594.047.285,00 RSD	174.482.347,69 RSD

*VAŽNA NAPOMENA: Podaci u ukupnom iznosu za 2012., 2013. i 2014. godinu, nisu direktno uporedivi s obzirom da je po godinama različit broj kompanija dostavio podatke, kao i da nisu u pitanju iste kompanije.

Forum za odgovorno poslovanje je

mreža vodećih kompanija koje doprinose razvoju zajednice, podstičući razvoj društveno odgovornog poslovanja i uspostavljanje trajnih i stabilnih etičkih praksi u poslovnom sektoru. Forum predstavlja platformu koja povezuje lidere iz poslovnog sveta s predstavnicima drugih delova društva, podstičući time međusektorski dijalog, saradnju i razmenu dobrih iskustava. Kroz programe koje sprovodi, Forum za odgovorno poslovanje Srbije angažuje kompanije članice i njihove zaposlene da na konkretne načine doprinesu društvu i zajednicama u kojima posluju, motivišući istovremeno i ostale predstavnike poslovnog sektora da snažnije integrišu principe društvene odgovornosti u svakodnevno poslovanje. Čvrsto verujući da je odgovornost neodvojiv deo svakodnevnog poslovanja, članice Forum za odgovorno poslovanje Srbije razvijaju praktična i održiva rešenja na sva četiri polja koja čine stubove društveno odgovornog poslovanja:

lokalna zajednica, životna sredina, radno okruženje i tržište.

Forum za odgovorno poslovanje

je nacionalni je partner vodećih svetskih CSR udruženja – CSR Europe, CSR360 GPN. Za više informacija posetite www.odgovornoposlovanje.rs.

Članice Foruma za odgovorno poslovanje:

DELTA HOLDING

Telekom Srbija

Zahvalnost

Zahvaljujemo se svim kompanijama koje su učestvovala u ovom i prošlogodišnjem istraživanju i doprinele ukupnim rezultatima. Upravnom odboru i Predsedništvu Foruma zahvaljujemo se na podršci pri uvođenju ove prakse i prepoznavanju značaja ove inicijative.

Posebno se zahvaljujemo članicama koje su uzele aktivno učešće u nastanku i unperedenju metodologije: Marijani Pavlović iz KPMG, Sonji Jovanović iz EY, Sonji Konakov Svirčev iz Erste Banke, Miroslavi Tešin Popović iz Telekom Srbija, Olji Stojanović i Jovani Tufegdžić iz Coca-Cola Hellenic Srbija, Ljiljani Spasojević iz Titan Cementare Kosjerić, Aleksandri Nenadović iz Societe Generale Srbija.

Ispred kancelarije u razvoju metodologije i promociji rezultata učestvovali su: Neven Marinović, Natalija Gostović, Ljubica Marinović, Svetlana Damnjanović, Aleksandra Mitrović i Milica Mišković. Zahvalnost dugujemo i velikom broju naših kolega i saradnika koji su bili uključeni u pojedine faze pripreme i promocije rezultata istraživanja.

Zahvaljujemo se našem dugogodišnjem partneru USAID-u zahvaljujući čijoj podršci je realizovana ovogodišnja analiza.

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

kancelarija@odgovornoposlovanje.rs

facebook.com/odgovorno.poslovanje

www.odgovornoposlovanje.rs

smart
KOLEKTIV

office@smartkolektiv.org

facebook.com/SmartKolektiv

twitter.com/SmartKolektiv

www.smartkolektiv.org

Izdavač:

Smart kolektiv, 2015

Za izdavača:

Neven Marinović, direktor

Projektni tim:

Aleksandra Mitrović

Milica Mišković

Dizajn:

Vjeko Sumić

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Ova publikacija nastala je uz finansijsku podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Izneti stavovi predstavljaju isključivo odgovornost Smart Kolektiva i nužno ne predstavljaju stavove USAID-a ili Vlade SAD-a.